

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Literarum ad Episcopum Thyatiræ subscriptio explicatur. Qui vicerit, & custodierit vsque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, & reget illas in virga ferrea, & tanquam vas figulli ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Pondus, Hebraicè assumptio.

Psalm. 137. 5.

VII.
Labor, et assumptio, eleuant ad gloriam.

Psalm. 90. 4.
D. Hierom.
Malac. 4. 2.

Brachia crucis, ala seu penna.

VIII.
Iob. 31. 10.

Tolerantia laborum, illustrissima corona.

Galat. 6. 3.

assumptionem, pro quo Hebraicè est *נשאת* ducitur à simili radice, quæ leuare, seu assumere significat, quam ob causam Septuaginta etiam assumptionem reddiderunt, ponentes assumptionem pro assumpta, id est, pro onere, quod assumitur ut ceruicibus imponatur: quo eodem verbo vsus est Regius vates, cum dixit Psalm. 137. *Sicut onus graue grauata sum super me.* Itaque secundum diuum Hieronymum, onus appellatur assumptio, quia assumitur, ut ceruicibus imponatur.

Verum alia quoque ratio afferri potest, cur Septuaginta, & alij, pondus assumptionem transtulerunt: quia nimirum ex laboribus, & afflictionibus plerumque homines selet proficere ut ad gloriam assumantur. Itaque ipsa laborum immisio, & veluti oneratio, ac depressio quasi assumptio quædam, & eleuatio ad gloriam est. Hanc enim ob causam, vel ipsius crucis brachia, quibus Christus affixus fuit, ala, seu penna dicuntur, quibus ipse ad gloriam sui corporis, & nominis celebritatem euolauit. Psalm. 90. *scapulis suis obumbrabit tibi, & sub pennis eius sperabis.* Quem locum de Christo in cruce interpretatur diuus Hieronymus, & Hugo Cardinalis, quo eodem sensu accipiendum est illud Malachiæ 4. *Orietur vobis timoribus nomen meum solum sustitia, & sanitas in pennis eius:* vbi radii solis per metaphoram penna appellantur: tum quod solem, pennarum instar, circumdant, tum quod illis quasi pennis vniuersam terram obeat, & ad crucis cornua referendum est, iuxta prædictam Hieronymi expositionem; tum quia Christus crucis brachiis quasi radiis sol fulgentissimus enituit, tum quia illis, tanquam alis, se ad gloriam sui corporis euexit.

Hanc laborum præstantiam & dignitatem agnoscens Iob, dicebat capite 31. *Librum scribat ipse, qui iudicat, ut in humero meo portem illum, & circumdem illum, quasi coronam mihi:* qui locus dupliciter exponi potest, vno modo ut significetur, Iobum de sua ipsius innocentia confidentem optare, ut iudex aliquis qui de sua causa criminose iudicaret, librum scriberet, vniuersa vitæ suæ facta complectentem, quia nimirum sic sperabat fore, ut omnes vitæ suæ senem gloriosam, rerumque optimè gestarum gloriam cognoscerent, & ipse de libro illo quasi de facinorum suorum monumentis, & quadam veluti corona gloriareretur. Altero ut velit Iob, in librum referri labores omnes, qui ex diuino consilio sunt pro toto vitæ suæ decursu definiti, videlicet memoriæ causa, ne vel vnus prætermittatur, quem ipse non ferat, atque ita totum librum patiendo percurrat, & absoluat: id enim significat, cum optat, ut humeris suis imponatur, intelligens in ijs omnibus ferendis illustrissimam gloriæ coronam, ad quam per eos assumi debeat, esse constitutam: quod subsequenter verba significant, *circundem illum quasi coronam mihi.* Denique obseruandum est illam præcipue tribulationem dici onus, quæ in peccatorum poenam infertur, iuxta illud ad Galatas 6. *Vnusquisque onus suum portabit.* Quo sensu accipienda sunt illa onera, quæ suorum vaticiniorum in ijs Prophetæ Hebræis comminabantur, ut supra diximus, & eodem pacto accipitur pondus hoc loco.

Literarum ad Episcopum Thyatiræ subscriptio explicatur.

Qui vicerit, & custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, & reget illas in virga ferrea, & tanquam vas sigilli confringentur.

SECTIO VI.

L. SUBSCRIPTIONIS loco ponitur illa sententia: *Qui vicerit, & custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, & reget illas in virga ferrea,*

et tanquam vas figuli confringentur, sicut et ego accepi à Patre meo, et dabo illi stelam martinam. Beda, Primasius, Ansbertus, & alij, dicunt consequi Ecclesiam istam promissionem per ipsum Christum, cui dictum est, Psalm. 2. Dabo tibi gentes hereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terre: reges eos in virga ferrea, et tanquam vas figuli confringes eos. Quæ expositio nobis placet, tum quia hæc promissio bonis tantum, id est, vincens fit, at Ecclesia vniuersa, vt malos etiam complectitur, hoc habet, vt per Christum imperium habeat in gentes: tum etiam quia in ipso contextu distinguitur potestas Christi à potestate, quæ hic probis fidelibus promittitur, cum subiungitur, sicut, et ego accepi à Patre meo. Alij ad tropologiam confugiunt vt habere imperiũ super gentes, sit prauis sensuum animique appetitionibus, quas gentes sequuntur, dominari: ex quo, inquit, fiet vt cum virtus ipsa mira sua pulchritudine, vel in ipsis aduersarijs admirabiles sui amores excitet, gentes fidelium exemplo ad fidem conuersæ sub Christi Domini potestatem, ac dominationem subijciantur: id quod si facere per repugnandi libidinem, & pertinaciam reuerent potissimumque hæretici, tanquam vas figuli confringentur, hoc est omnino destruentur, pœnæque dabunt suæ rebellionis apud inferos sempiternas. Verũ hæc expositio quod attinet ad priorem partem, quatenus hunc ingentes dominatum ad prauarum appetitionum depressionem refert, tropologia nobis potius videtur quam literalis sensus.

Itaque illud existimamus, duos esse sensus literales huius loci, vnum, vt promittatur Ecclesie vniuersa, etiam in rebus temporalibus felicitas, quod nimirum gentes multas sibi subijciat, imperium in subditos secure exerceat, tantæque sit potentia, vt rebelles possit facile coercere, hæreticorum impetus comprimere: denique aduersariorum vires frangere, nulliusque potentiam formidare. Alterũ, quem etiam plerique afferunt, vt ijs qui vicerint, id est Iezabeli, eiusque sectatoribus, videlicet tum prauis hominibus, tum hæreticis sese strenuè, & animosè opposuerint, promittatur fore, vt ob eorum probitatem, aduersusque Iezabeli animi magnitudinem, in alto dignitatis gradu collocentur, prælati que aliorum efficiantur: itaque ad eum locum euehantur, ex quo alios virga ferrea, id est, inflexibili, & æquissima regant, legumque sanctitate deuinciant: rebelles autem, ac petulantibus imperio cõpescant, & disciplinæ seueritate in officio contineant, aut si nolint, pro ratione muneris in eos animaduertat, quæ potestas similis dicitur illi potestati, quã pater Christo concessit, vnde subiungitur, sicut ego accepi à patre meo. Atque ex hoc idem doctores colligunt gubernandi curam, non nisi viro probò æquitatis amatore, forti que etiã & magnanimo cõmittendam esse, hæc enim omnia verbũ illud, Qui vicerit, complectitur: id est qui vitia per probitatem & difficultates, quæ in gubernando incidunt, per animi magnitudinem superauerit.

Illud fortasse quæras. Quomodo Christus rectorus gentes in virga ferrea, & tanquam vas figuli fracturus prænnuncietur, Psalm. 2. ad quem hoc alluditur. Ratio verò dubitãdi est, quia indignum videtur Christi benignitate (vt in commentarijs eius psalmi argumentatur Hilarius) gentes, quas in suam hereditatem, & possessionem accepit à Patre, vt ibidẽ dicitur, ferreo administrare imperio, & tanquam vas figuli conterere? Respondeo. Quamuis locũ illum nonnulli de supplicio interpretentur, in quibus sunt D. Hieronymus in commentarijs eius Psalmi & D. Greg. in explanatione 4. Psalm. penitentialis super illa verba, Respexit in orationem humilium, vbi virgam ferream, & confectionem istam de æterna damnatione intelligit: præcipue tamen in bonam partem accipiendũ esse, ita vt virga ferrea pro virga inflexibili, id est iustissima posita sit, quemadmodũ explicatur Psalm. 44.

Beda.
Primas.
Ansbert.
psalm. 2. 8.

Potestas super gentes promissa Ecclesia.

II.
Felicitas & potentia Ecclesie in subiacendis gentibus continenda in officio.
Qui resistunt prauis hominibus, digni loco aliorum.

Cura gubernandi, quibus committenda.

III.
Psalm. 2.

Hilari.

D. Hieronymus
D. Gregor.

IEGAS
POCAL

Virga ferrea
pro equitate,
et contractio
vasis figuli
pro restaura-
tione, prae-
cipue accipienda
D. Hilar.
D. August.
Theodor.
Beda.

III.
D. Chryso-
stom.
Hierem. 19.

cum dicitur, *Virga directionis* seu *aequitatis*, *virga regni tui*. Contractio vero instar vasis figuli restorationem significat: ut quemadmodum vas ex molli luto effictum, nisi ad normam cadat, iterum frangitur ut melius efformetur: sic Messias debuerit gentes destructa vanae aearum superstitione ad fidei, morumque elegantiam traducere: hae enim intellexerunt hunc locum Diuus Hilarius, Diuus Augustinus, Theodoretus, Beda, Euthymius, in Psalm. 2. & Diuus Chrysoctomus homilia 4. ad baptizandos, tomo 5.

Quo loco simul aduertit Chrysoctomus cum destructio, & eversio significatur, non per vas figuli, sed per vas fictile exprimi solere. Etenim Hieremia 16. cum extrema Hierosolymorum eversio praenuntiatur, iubetur Propheta vas fictile in totius populi conspectu confringere. Id, quod non accidit, cum salutis spes promittebatur: tunc enim iussus est idem Propheta ad domum figuli se conferre, Hieremia 18. vbi non vas fictile iam decoctum, sed argillam adhuc recentem conspexit, quae eo praesente fuit in aliud vas multo elegantius efformata. Vnde subiungitur: *Nunquid sicut figulus israhel non potero vobis facere domus israhel?* ex quibus concludit Chrysoctomus, cum Christus gentes contracturus dicitur, tamen vas figuli, in bonam partem accipiendum esse, de conuersione videlicet gentium ad fidem, & pulcherrimis gratiarum ornamentis, quae accepturae erant, vbi superstitionem & impietatem depoluisse, eaque ratione contractae in vasa honoris pulcherrima euasissent. Atque haec de prior parte sententiae dicta sint, iam de posteriori dicendum.

Quenam sit illa stella Matutina, quam Christus perseverantibus usque in finem pollicetur.

Qui viderit, & custodierit usque in finem opera mea, dabo illi stellam matutinam.

SECTIO VII.

1. ERAT eiusmodi posterior pars magnifica illius pollicitationis. *Qui viderit & custodierit usque in finem opera mea, dabo illi stellam matutinam.* Prima expositio est Bedae, Rupertii, Primasij, Christum per hanc stellam matutinam intelligentium: quia nocte huius seculi transacta, lucem & vitam sanctis aeternam pollicetur, sicut lucifer, seu stella matutina cito futurum solem denunciat, quo etiam sensu Christus ipse de se ait, Apocalypsis 22. *Ego sum genus & radix David, stella splendida, & matutina.* Sicut enim eum locum interpretatur Diuus Gregorius lib. 19. Moralium cap. 30. super illa verba capitis trigesimali octauo, *Nunquid producit luciferum in tempore suo? Christus, inquit, natus ex Virgine veluti Lucifer inter tenebras nostrae noctis apparuit, quia fugata obscuritate peccati, aeternum nobis mane nunciavit, & praeterea qui viuis apparuit post mortem, matutina nobis stella factus est, quia dum in semetipso exemplum nobis resurrectionis praebuit, qua lux sequatur, indicauit. Vnde recte per Ioannem dicit, *Ego sum stella splendida, & matutina, Apoc. 22.* Eodem aliusit Apostolus ad Romanos 13. cum dixit. *Nox praecessit, dies autem appropinquauit.* Etenim Christus adueniens, non solum fulgentissimum gratiae diem tanquam lucifer futurum significauit, sed etiam instans solis effecit: quam ob causam apud Elajam, cap. 16. splendor ipse, & lampas lucidissima appellatur illis verbis: *Donec egredietur vs splendor iustus eius, & saluator eius vs lampas accendatur.* Eodem mysterio*

Beda.
Rupert.
Ansbert.
Panon.
Apoc. 22. 16.

D. Greg.

Stella matu-
tina, Chri-
stus in resur-
rectione, idē
que lucifer
& sol propter
diem gratia.
Apoc. 22. 16.
Rom. 13. 11.
Esa. 62. 1.